

Jan Misiuna*

POPULACJA IMIGRANCKA W STANACH ZJEDNOCZONYCH W DRUGIEJ DEKADZIE XXI WIEKU – PRÓBA CHARAKTERYSTYKI

Streszczenie

W artykule, w oparciu o dane źródłowe, dokonano charakterystyki populacji imigranckiej w Stanach Zjednoczonych i zaprezentowano ją na tle populacji obywateli USA z urodzenia. Powstały w ten sposób obraz tego, kim jest współczesny imigrant do USA (uwzględniający takie zmienne, jak region pochodzenia, miejsce obecnego zamieszkania, wykształcenie, zarobki, wiek i dzietność), ma na celu stworzenie tła dla analiz debaty dotyczącej reformy polityki imigracyjnej USA, a także wykorzystywania tematu imigracji, szczególnie nieregularnej, w kampaniach wyborczych.

Słowa kluczowe: USA, reforma polityki imigracyjnej, imigracja

Wprowadzenie

Jednym z centralnych zagadnień w ramach szeroko rozumianych studiów amerykańskich jest imigracja do Stanów Zjednoczonych. Temat ten podejmowany był i jest przez badaczy reprezentujących nauki społeczne (przede wszystkim socjologię, ekonomię, politologię, naukę o polityce publicznej), prawne, a także humanistyczne (ze szczególnym uwzględnieniem historii, antropologii, kulturoznawstwa, a także literaturoznawstwa). Jest to temat nie tylko obszerny, ale również niezwykle istotny, ponieważ imigracja była, jest i – co nie ulega wątpliwości i jest niezwykle istotne – będzie doświadczeniem rodzinnym, a w wielu przypadkach także osobistym dla przytłaczającej większości mieszkańców Stanów Zjednoczonych. Imigracja do Stanów Zjednoczonych jest nie tylko tematem badań naukowych, ale również

---

* Kolegium Ekonomiczno-Społeczne, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

szeroko rozumianej debaty publicznej, zarówno tej prowadzonej przez specjalistów czy dziennikarzy, jak i przez mieszkańców USA, których wiedza nie wykracza poza doświadczenia osobiste i dowód anegdotyczny. Co więcej, w tym wymiarze debata nad imigracją do Stanów Zjednoczonych czasem traci swój wymiar wymiany poglądów i staje się narzędziem walki politycznej, w której zróżnicowanie poglądów, subtelność argumentów i zgromadzona wiedza nie odgrywają większego znaczenia. Przykładem takiego traktowania imigracji, czy raczej polityki imigracyjnej, jest retoryka stosowana przez kandydata Partii Republikańskiej w wyborach prezydenckich w 2016 r., w której hasło ograniczenia napływu imigrantów, szczególnie nieregularnych, za pomocą muru zbudowanego na granicy między USA a Meksykiem zajmowało najważniejsze miejsce.

Imigracja, a w związku z nią polityka imigracyjna jest kluczowym zagadnieniem dla przyszłości Stanów Zjednoczonych, również dlatego, że będzie ona miała decydujący wpływ na liczbę ludności i strukturę społeczną USA. U.S. Census Bureau prognozuje, że w zależności od polityki imigracyjnej liczba ludności USA w 2050 r. może wahać się między 423 mln (przy niskim współczynniku migracji międzynarodowych netto) a 458 mln mieszkańców (przy wysokim współczynniku migracji międzynarodowych netto). Gdyby współczynnik migracji międzynarodowych netto pozostał na stałym poziomie, wtedy według prognoz U.S. Census Bureau liczba ludności USA wzrosłaby do 399 mln. Jednocześnie, gdyby Stany Zjednoczone zdecydowały się prowadzić restrykcyjną politykę imigracyjną, w wyniku której współczynnik migracji międzynarodowych wyniósłby zero, wtedy ich liczba ludności pozostałaby praktycznie na niezmiennym poziomie¹. To znaczenie polityki imigracyjnej dla przyszłego kształtu amerykańskiego społeczeństwa w połączeniu z niewydolnością obecnego systemu imigracyjnego prowadzi do, rzadkiej obecnie, zgody między zwolennikami modelu polityki imigracyjnej postulowanego przez demokratów (a realizowanego przez administrację Baracka Obamy) i republikanów (realizowanego przez administrację Donalda Trumpa): istnieje konieczność przeprowadzenia głębokiej reformy polityki imigracyjnej Stanów Zjednoczonych, ze szczególnym naciskiem na uregulowanie statusu ponaddwunastomilionowej² populacji nieregularnych imigrantów³.

¹ J.M. Ortman, C.E. Guarneri, *United States Population Projections: 2000 to 2050*, U.S. Census Bureau, Washington, D.C. 2009, s. 2, dostępny również pod adresem: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/working-papers/2009/demo/us-pop-proj-2000-2050/analytical-document09.pdf> [dostęp 13.06.2018].

² B. Baker, *Estimates of the Unauthorized Immigrant Population Residing in the United States: January 2014*, „Population Estimates” July 2017, U.S. Department of Homeland Security, Office of Immigration Statistics, s. 1, https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/Unauthorized%20Immigrant%20Population%20Estimates%20in%20the%20US%20January%202014_1.pdf [dostęp 13.06.2018].

³ Patrz np. *U.S. Immigration Policy*, Independent Task Force Report No. 63, J. Bush, T.F. McLarty III, chairs, E. Alden, project director, Council on Foreign Relations, New York 2009, dostępny również pod adresem: http://i.cfr.org/content/publications/attachments/Immigration_TFR63.pdf [dostęp 13.06.2018].

Celem artykułu jest pokazanie tła debaty dotyczącej reformy polityki imigracyjnej USA, a także działań podejmowanych przez administracje B. Obamy i D. Trumpa poprzez scharakteryzowanie populacji imigranckiej i tym samym pokazanie jej znaczenia dla społeczeństwa i gospodarki Stanów Zjednoczonych. W pracy wykorzystano przede wszystkim metodę analizy danych statystycznych (przede wszystkim z badań prowadzonych przez U.S. Census Bureau) oraz treści dokumentów oficjalnych i *policy papers*.

1. Imigranci w Stanach Zjednoczonych: charakterystyka demograficzna

Stany Zjednoczone są państwem, w kształtowaniu którego imigranci odegrali szczególną rolę. Doskonałym podsumowaniem ich znaczenia, a zarazem podkreśleniem faktu, że Amerykanie są potomkami imigrantów lub imigrantami jest tytuł pamfletu przygotowanego w 1958 r. – wydanego następnie w 1964 r. w zmienionej wersji książkowej – przez demokratycznego senatora z Massachusetts Johna F. Kennedy’ego, późniejszego 35. prezydenta USA, dla Anti-Defamation League: *A Nation of Immigrants (Naród imigrantów)*⁴. Nic dziwnego, że agendy rządu federalnego Stanów Zjednoczonych od wielu lat prowadzą bardzo szczegółowe badania populacji imigrantów, w niektórych kategoriach dysponujemy danymi sięgającymi lat 20. XIX w. Ciągłość instytucjonalna oraz zakres prowadzonych statystyk umożliwia stworzenie charakterystyki imigracji do Stanów Zjednoczonych dla wybranego okresu w praktycznie całym okresie istnienia USA jako samodzielnego państwa. Czym zatem charakteryzuje się populacja imigrancka Stanów Zjednoczonych w pierwszych dekadach XXI w.?

Spośród 323,128 mln osób zamieszkujących Stany Zjednoczone 1 lipca 2016 r. 279,388 mln (86,5%) było obywatelami amerykańskimi z urodzenia (tj. urodzili się na terytorium USA, w Puerto Rico, na archipelagach należących do USA, jak np. Guam, Samoa, Wyspy Dziewicze, Mariany Północne, czy z rodziców amerykańskich poza granicami Stanów Zjednoczonych), 21,238 mln uzyskało obywatelstwo drogą naturalizacji (6,6%), a 22,501 mln (7%) nie posiadało obywatelstwa⁵. Dane te wskazują, że 13,5% (43,739 mln osób) mieszkańców Stanów Zjednoczonych stanowią imigranci. Udział imigrantów w całkowitej populacji USA w stosunku do

⁴ J.F. Kennedy, *A Nation of Immigrants*, Harper Perennial, New York 2008.

⁵ U.S. Census Bureau, *Nativity and Citizenship Status In the United States, Universe: Total population in the United States 2016 American Community Survey 1-Year Estimates*, https://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=ACS_13_1YR_C05001&prodType=table [dostęp 13.06.2018].

danych spisu powszechnego z 2010 r. wzrósł o 0,6 pkt.proc. z 12,9%, co w liczbach absolutnych oznaczało, że w okresie tym przybyło 3,783 mln nowych imigrantów⁶. Jednakże już w porównaniu z danymi spisu powszechnego z 2000 r. zmiana w populacji imigrantów jest o wiele bardziej znacząca. W marcu 2000 r. udział osób urodzonych poza granicami Stanów Zjednoczonych w całości populacji państwa wynosił 10,4%, co w liczbach absolutnych oznaczało 28,4 mln osób⁷. W ciągu 16 lat do Stanów Zjednoczonych napłynęło i osiadło w nich na stałe około 15,3 mln nowych imigrantów, prawie 1 mln osób rocznie.

Tabela 1. Struktura populacji imigranckiej w Stanach Zjednoczonych pod względem regionów pochodzenia (stan na 1 lipca 2016 r.)

Miejsce urodzenia	Liczba (w mln)	Udział (w %)
Ameryka Łacińska	22,295	51
• w tym Meksyk	11,573	26,46
• w tym Ameryka Południowa	2,979	6,8
Azja	13,461	30,8
Europa	4,785	10,9
Pozostałe	3,198	7,3
Łącznie	43,739	100

Źródło: Oprac. własne na podstawie: U.S. Census Bureau, *Place of Birth by Year of Entry by Citizenship Status for The Foreign-Born Population, Universe: Foreign-born population 2016, American Community Survey 1-Year Estimates*, https://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=ACS_13_1YR_B05007&prodType=table [dostęp 13.06.2018].

Struktura społeczeństwa Stanów Zjednoczonych w 2016 r. pod względem udziału populacji urodzonej poza terytorium amerykańskim coraz bardziej zaczyna przypominać tę z okresu szczytu pierwszej wielkiej imigracji z przełomu XIX i XX w. Chociaż w 1910 r. udział imigrantów wśród mieszkańców USA wynosił aż 15%⁸, to do 1970 r. – już po reformie prawa imigracyjnego, która miała miejsce w 1965 r., ale nim jej efekty zaczęły być odczuwalne – spadł do zaledwie 4,7%⁹, a następnie do

⁶ E.M. Grieco, Y.D. Acosta, G.P. de la Cruz, C. Gambino, T. Gryn, L.J. Larsen, E.N. Trevelyan, N.P. Walters, *The Foreign-Born Population in the United States: 2010*, U.S. Census Bureau, Washington, D.C. 2012, s. 2, dostępne również pod adresem: <http://www.census.gov/prod/2012pubs/acs-19.pdf> [dostęp 13.06.2018].

⁷ D. Schmidley, *Profile of the Foreign-Born Population in the United States: 2000*, U.S. Census Bureau, Washington, D.C. 2001, s. 2, dostępne również pod adresem: <http://www.census.gov/prod/2002pubs/p23-206.pdf> [dostęp 13.06.2018].

⁸ J. Węgleński, *Imigracja a globalizacja. Przykład Stanów Zjednoczonych*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2012, s. 19.

⁹ Obliczenia własne na podstawie: D. Schmidley, *op.cit.*, s. 2 i Table 1. United States – Race and Hispanic Origin: 1790 to 1990 w: C. Gibson, K. Jung, *Historical Census Statistics on Population Totals By Race, 1790 to 1990, and By Hispanic Origin, 1970 to 1990, For The United States, Regions, Divisions, and States*,

2013 r. z powrotem wzrósł do 13% i 13,5% obecnie. Można zatem przyjąć, że imigranci znowu zaczynają w społeczeństwie amerykańskim odgrywać zbliżoną rolę jak 100 lat wcześniej.

Analizując strukturę populacji imigranckiej w Stanach Zjednoczonych w 2016 r. pod względem regionów pochodzenia (tab. 1), wyraźnie widać zmianę, jaka zaszła w ciągu ostatnich 100 lat, jeżeli chodzi o pochodzenie geograficzne imigrantów napływających do USA. O ile w czasie wielkiego otwarcia na imigrację w XIX w. i w pierwszych dwóch dekadach XX w. imigranci do Stanów Zjednoczonych napływali przede wszystkim z państw europejskich – najpierw dominowali wśród nich mieszkańcy państw Europy Północnej i Zachodniej (do lat 80. XIX w.), a następnie Południowej i Wschodniej (lata 1880–1924)¹⁰ – to współcześnie wśród imigrantów dominują mieszkańcy Ameryki Łacińskiej, stanowiący prawie 51% wszystkich imigrantów. Drugą największą grupę wśród imigrantów stanowią mieszkańcy Azji (około 30,8%), a Europejczycy zajmują dopiero trzecie miejsce (około 10,9% wszystkich imigrantów). Mieszkańcy pozostałych kontynentów, w tym Afryki, stanowią łącznie tak niewielki procent wszystkich imigrantów, że dane szacunkowe przygotowywane przez U.S. Census Bureau nawet ich nie uwzględniają jako osobnej kategorii. Według danych spisu powszechnego z 2010 r. imigranci z Afryki stanowili zaledwie 4% całej populacji urodzonej poza granicami Stanów Zjednoczonych¹¹. Szczególną jednak uwagę w populacji imigrantów zwraca fakt, że aż prawie 26,5% wszystkich mieszkańców USA urodzonych poza granicami tego państwa stanowią mieszkańcy jednego państwa – Meksyku.

Analiza populacji imigrantów pod względem biologicznych grup wieku wskazuje na mniejszy odsetek dzieci i młodzieży w porównaniu z populacją urodzoną na terenie Stanów Zjednoczonych (stan na 1 lipca 2016 r.). Zaledwie 5,8% ludności USA urodzonej poza granicami należy do grupy 0–17, podczas gdy dla populacji urodzonej w USA odsetek ten wynosi 25,5%. Z kolei w populacji imigranckiej nadreprezentowana jest w stosunku do populacji urodzonej w USA ludność między 18 a 44 rokiem życia. O ile wśród populacji urodzonej na terenie Stanów Zjednoczonych grupa ta stanowi 34,4% całości, to w przypadku imigrantów jej udział wynosi 45,5%. Wśród imigrantów wyższy jest także odsetek ludzi w wieku 45–64 w porównaniu z populacją urodzoną w granicach USA. Aż 33,5% imigrantów należy do grupy 45–64, podczas gdy wskaźnik ten dla populacji urodzonej w USA wynosi zaledwie 26%. Odsetek

„Working Paper Series” No. 56, Population Division, U.S. Census Bureau, Washington, D.C., September 2002, <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/working-papers/2002/demo/POP-twps0056.pdf> [dostęp 13.06.2018].

¹⁰ *Ibidem*, s. 15–18.

¹¹ E.M. Grieco *et al.*, *The Foreign-Born Population...*, *op.cit.*, s. 2.

ludności w wieku powyżej 65. roku życia jest dla obu populacji identyczny i wynosi 15,2%. W tym kontekście nie dziwi, że mediana wieku dla populacji imigrantów jest wyższa (44,4) niż mediana wieku dla populacji urodzonej w USA (37,9)¹².

Istnieją również istotne różnice w strukturze populacji urodzonej poza granicami USA i populacji urodzonej w USA, gdy analizujemy ją z perspektywy podziału na ekonomiczne grupy wieku. W przypadku tej pierwszej populacji dominuje grupa 18–64, czyli ludność w wieku produkcyjnym, która w 2016 r. stanowiła 60,4% całości. W przypadku tej drugiej populacji również dominuje grupa 18–64, stanowi ona jednak aż 79% całości. Przy czym należy podkreślić, że w przypadku imigrantów aż 57,8% całej populacji stanowi grupa 25–54, podczas gdy w przypadku ludności urodzonej na terenie USA stanowi ona 39,5% całości¹³. Innymi słowy, imigranci stanowią bardzo zwartą wiekową populację.

Imigranci wyróżniają się na tle populacji urodzonej na terenie USA również znacznie wyższym współczynnikiem dzietności. Według danych spisu powszechnego z 2010 r. na 1000 kobiet w wieku 15–50 lat urodzonych na terenie Stanów Zjednoczonych 51,5 urodziło dziecko w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie. Tymczasem w przypadku imigrantek współczynnik ten wynosi 70,3, zaś w przypadku imigrantek z Meksyku 85,2. Najwyższą wartość współczynnik ten przyjmuje dla imigrantek z Afryki, z których aż 97,2 na 1000 urodziło dziecko w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie¹⁴.

2. Imigranci w Stanach Zjednoczonych: charakterystyka ekonomiczna

Populacja imigrantów charakteryzuje się znacznie niższym poziomem osiągniętych dochodów niż populacja urodzona na terenie Stanów Zjednoczonych. Wśród mieszkańców USA, którzy się tam urodzili, aż 47,1% populacji osiąga dochody powyżej 50 tys. USD, podczas gdy dla imigrantów jest to 38,3%. Co więcej, jedynie 15,2% populacji urodzonych na terenie Stanów Zjednoczonych zarobiło w okresie 1 lipca 2015 r. – 1 lipca 2016 r. mniej niż 25 tys. USD. Tymczasem dochody mniejsze niż

¹² U.S. Census Bureau, *Selected Characteristics of the Native And Foreign-Born Populations, 2016 American Community Survey 1-Year Estimates*, https://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=ACS_13_1YR_S0501&prodType=table [dostęp 13.06.2018].

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ E.M. Grieco et al., *The Foreign-Born Population...*, *op.cit.*, s. 9.

25 tys. USD zadeklarowało aż 26,4% imigrantów¹⁵. Mediana dochodów dla populacji urodzonej na terenie USA wynosi 51,6 tys. USD dla mężczyzn i 41,1 tys. USD dla kobiet, a dla populacji imigrantów 40,9 tys. USD w przypadku mężczyzn i 35 tys. USD w przypadku kobiet. Deklarowany poziom dochodów znajduje potwierdzenie w danych dotyczących pozostawania w ubóstwie, jednak różnica między imigrantami a populacją urodzoną w USA jest mniejsza, niż można by oczekiwać. Aż 16,5% imigrantów ma dochody na poziomie poniżej granicy ubóstwa, a kolejne 22,2% deklaruje dochody między granicą ubóstwa a jej dwukrotnością. W przypadku populacji urodzonej na terytorium USA odsetek deklarujący dochody poniżej granicy ubóstwa wynosi 13,7%, a kolejne 17,1% deklaruje dochody między granicą ubóstwa a jej dwukrotnością¹⁶.

Innym sposobem ukazania poziomu zamożności społeczeństwa i jego poszczególnych grup jest zastąpienie wskaźnika wielkości dochodu według wielokrotności progu ubóstwa medianą dochodów gospodarstw domowych. W 2016 r. mediana dochodów dla całej populacji Stanów Zjednoczonych wynosiła 57,6 tys. USD, przy czym mediana dochodów gospodarstw domowych, których członkowie urodzili się na terenie USA, wynosiła 58,4 tys. USD. Imigranci na tym tle prezentowali się gorzej, ponieważ mediana dochodów ich gospodarstw domowych wynosiła 53,7 tys. USD, czyli nie tylko o ponad 4 tys. USD mniej niż wynosiła mediana dla całej populacji Stanów Zjednoczonych, ale również o prawie 4,5 tys. USD mniej niż mediana dla populacji urodzonej na terenie USA. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że populacja imigrantów jest głęboko podzielona wewnątrz, co bardzo dobrze ilustruje różnica w poziomie dochodów między gospodarstwami domowymi imigrantów, którzy uzyskali już obywatelstwo amerykańskie i tych – zwykle nowych imigrantów – którzy jeszcze obywatelstwa nie mają. Mediana dochodów gospodarstw domowych imigrantów, którzy są już obywatelami Stanów Zjednoczonych, jest znacznie wyższa nie tylko niż mediana dla wszystkich gospodarstw domowych w USA, ale również niż mediana dochodów gospodarstw domowych, których członkowie są obywatelami amerykańskimi z urodzenia – kształtuje się ona na poziomie 63,3 tys. USD. Na przeciwległym krańcu skali dochodów znajduje się z kolei mediana dochodów gospodarstw domowych, których członkowie nie posiadają obywatelstwa Stanów Zjednoczonych. Wynosi ona zaledwie 44 tys. USD w skali roku, czyli zaledwie 69,5% mediany dochodów tych imigrantów, którzy są obywatelami USA¹⁷.

¹⁵ U.S. Census Bureau, *Selected Characteristics...*, *op.cit.*

¹⁶ *Ibidem.*

¹⁷ *Ibidem.*

Stany Zjednoczone są państwem, w którym wydatki na ochronę zdrowia, zarówno *per capita*¹⁸, jak i mierzone jako procent PKB¹⁹, należą do najwyższych na świecie. W 2015 r. amerykańskie wydatki na ochronę zdrowia wyniosły 3,2 bln USD, co odpowiadało aż 17,8% ich PKB²⁰. USA są też jedynym wysoko rozwiniętym państwem świata, które nie ma uniwersalnego systemu opieki zdrowotnej, której to sytuacji nie zmieniła nawet uchwalona w 2010 r. ustawa Patient Protection and Affordable Care Act (PPACA) – reforma systemu opieki zdrowotnej, znana jako Obamacare. Wynikające z tego stanu rzeczy wysokie koszty korzystania z opieki zdrowotnej są dużym problemem dla Amerykanów. Według danych National Center for Health Statistics w 2012 r. aż 16,5% rodzin miało w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie trudności z pokryciem kosztów leczenia, co często oznacza brak możliwości pokrycia rachunków za leczenie. W szczególnie trudnej sytuacji znajdowały się rodziny o najniższych dochodach (tj. poniżej 250% federalnej granicy ubóstwa), a także rodziny z dziećmi²¹. Dane te wskazują, że w wyjątkowo trudnej sytuacji muszą znajdować się imigranci, szczególnie ci, którzy nie przeszli jeszcze procesu naturalizacji, jako że ich dochody należą do najniższych, a zarazem współczynnik dzietności do najwyższych. Dodatkowo aż 32,3% imigrantów nieposiadających obywatelstwa amerykańskiego nie ma żadnego ubezpieczenia zdrowotnego. Tymczasem odsetek ten dla naturalizowanych imigrantów wynosi 7,7%, a dla populacji Stanów Zjednoczonych urodzonej na terytorium tego państwa zaledwie 6,7%. Warto przy tej okazji zauważyć, że te 6,7% przekłada się na 18,5 mln obywateli USA z urodzenia, którzy nie posiadają ubezpieczenia zdrowotnego. Łącznie w USA ubezpieczenia zdrowotnego nie ma około 27,32 mln mieszkańców²².

Jednym z czynników, który determinuje niski poziom dochodów populacji imigrantów, jest z całą pewnością relatywnie słaba znajomość języka angielskiego. Aż 49,1% imigrantów posługuje się językiem angielskim w stopniu niższym niż

¹⁸ The World Bank, *Current health expenditure per capita (current US\$)*, https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.CHEX.PC.CD?year_high_desc=true [dostęp 13.06.2018].

¹⁹ The World Bank, *Current health expenditure (% of GDP)*, https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.CHEX.GD.ZS?year_high_desc=true [dostęp 13.06.2018].

²⁰ Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics, *Health Expenditures*, <https://www.cdc.gov/nchs/fastats/health-expenditures.htm> [dostęp 13.06.2018].

²¹ R.A. Cohen, W.K. Kirzinger, *Financial Burden of Medical Care: A Family Perspective*, „NHCS Data Brief” No. 142, January 2014, s. 2–3, dostępny również pod adresem: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24472320> [dostęp 13.06.2018]; patrz też S. Choi, *Experiencing Financial Hardship Associated With Medical Bills and Its Effects on Health Care Behavior: A 2-Year Panel Study*, „Health Education and Behavior” 8 November 2017, <https://doi.org/10.1177/1090198117739671> [dostęp 13.06.2018].

²² U.S. Census Bureau, *Health Insurance Coverage Status and Type by Citizenship Status, Universe: Civilian noninstitutionalized population, 2016 American Community Survey 1-Year Estimate*, https://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=ACS_13_1YR_B27020&prodType=table [dostęp 13.06.2018].

„bardzo dobry”, a w przypadku 26,3% gospodarstw domowych imigrantów znajomość angielskiego jest ograniczona. Przy takim poziomie znajomości dominującego języka bardzo trudne jest otrzymanie pracy, która zapewniałaby zarobki na wysokim poziomie. Niski poziom znajomości języka angielskiego nie jest jedynym czynnikiem, który utrudnia imigrantom osiągnięcie sukcesu materialnego. Imigranci są znacznie gorzej wykształceni od populacji urodzonej na terenie Stanów Zjednoczonych. Aż 28,8% osób urodzonych za granicą, a mieszkających w USA, nie ukończyło szkoły średniej, podczas gdy odsetek osób z wykształceniem niższym niż średnim dla populacji urodzonej w USA wynosi zaledwie 9,1%. Wykształceniem średnim może wykazać się 22,4% imigrantów i 27,2% mieszkańców Stanów Zjednoczonych tam urodzonych. Naukę na poziomie wyższym bądź policealnym kontynuowało aż 62,8% populacji urodzonej na terenie USA, zaś dla imigrantów odsetek ten wynosi 48,7%²³.

W ciągu 50 lat dzielących spis powszechny z 1960 r. od spisu powszechnego z 2010 r. doszło do fundamentalnej zmiany w geograficznym rozproszeniu populacji imigrantów na terenie Stanów Zjednoczonych w ujęciu regionalnym. W 1960 r. aż 47% wszystkich imigrantów mieszkało w regionie północno-wschodnim, a 23,4% zamieszkiwało środkowy zachód USA. Na stany leżące na południu przypadało zaledwie 9,9%, a na zachodzie 19,8% populacji imigrantów. W ciągu półwiecza proporcje uległy odwróceniu: jeśli w 1960 r. 70% populacji imigrantów mieszkało na północnym wschodzie i środkowym zachodzie, to w 2010 r. w tych dwóch regionach mieszkało zaledwie 32,8% wszystkich imigrantów. Dane zebrane w czasie ostatniego spisu powszechnego pokazują, że w regionie północno-wschodnim osiadło 21,6% imigrantów, na środkowym zachodzie – zaledwie 11,2%, na południu, które doświadczyło największego wzrostu populacji imigranckiej – aż 31,9%, a na zachodzie – 35,3%. Przy czym zachód pozostaje najbardziej popularnym miejscem imigranckiego osadnictwa od 1980 r., ze szczytem przypadającym na 1990 r., kiedy to w tym regionie osiadło aż 39,6 wszystkich imigrantów²⁴.

Ujęcie regionalne rozproszenia geograficznego populacji imigrantów bardzo dobrze pokazuje tendencję osadnictwa. Ilustruje również fakt wzrastającego znaczenia stanów leżących na południu i na zachodzie względem tradycyjnych centrów znajdujących się na północnym wschodzie i środkowym zachodzie. Proces ten

²³ U.S. Census Bureau, *Selected Characteristics...*, *op.cit.*

²⁴ E.M. Grieco, E. Trevelyan, L. Larsen, Y.D. Acosta, C. Gambino, P. de la Cruz, T. Gryn, N. Walters, *The Size, Place of Birth, and Geographic Distribution of the Foreign-Born Population in the United States: 1960 to 2010* s., „Population Division Working Paper” No. 96, U.S. Census Bureau, Washington, D.C., October 2012, s. 24, dostępny również pod adresem: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/working-papers/2012/demo/POP-twps0096.pdf> [dostęp 13.06.2018].

w literaturze opisywany jest jako rozwój Sun Belt²⁵ i zmierzch Rust Belt²⁶. Jednak ujęcie regionalne charakteryzuje się stosunkowo niewielką precyzją opisu rzeczywistości, ponieważ przysłania pewne indywidualne cechy poszczególnych stanów, które bardzo wiele mówią o samych imigrantach. Gdy przyjrzyć się rozproszeniu geograficznemu populacji imigrantów w ujęciu stanowym (według danych spisu powszechnego z 2010 r.), okazuje się, że najwięcej imigrantów mieszka w Kalifornii (25,4% populacji), ale na drugim miejscu jest Nowy Jork (10,8%), który reprezentuje północny wschód, na trzecim – Teksas (10,4%), a na czwartym – Floryda (9,2%). Te cztery stany dzielą między siebie 55,8% całej populacji imigranckiej. Gdy do tych czterech stanów dodać jeszcze New Jersey (4,6%), Illinois (4,4%), Massachusetts (2,5%), Georgię (2,4%), Virginie (2,3%) i Waszyngton (2,2%), wtedy okazuje się, że w tych 10 stanach mieszka aż 74% populacji imigrantów²⁷. W tym kontekście wypada chyba jednak bardziej mówić o geograficznej koncentracji imigrantów niż o ich rozproszeniu geograficznym.

Podsumowanie

Gdyby na podstawie omówionych cząstkowych danych stworzyć portret imigranta do Stanów Zjednoczonych, to w dużym uproszczeniu otrzymalibyśmy osobę w wieku 18–44 lat, pochodzącą z Ameryki Południowej (a ostatnio coraz częściej z Azji), która ma dość liczną rodzinę. Mieszkaniec USA urodzony za granicą – by trzymać się oficjalnej terminologii *foreign-born* – będzie nie najlepiej mówił po angielsku, będzie gorzej wykształcony i w konsekwencji będzie zarabiał mniej od rodowitego Amerykanina. Taki imigrant będzie mieszkał w stanach południa lub wschodniego wybrzeża USA. I to on odpowiada w dużej mierze za przyrost demograficzny w Stanach Zjednoczonych i ich rozwój społeczny i gospodarczy. Wraz z coraz większym zróżnicowaniem etnicznym, rasowym, językowym i religijnym populacji imigranckiej społeczeństwo amerykańskie zmieniało się będzie w kierunku większej

²⁵ Patrz np. B.J. Schulman, *From Cotton Belt to Sunbelt: Federal Policy, Economic Development, and the Transformation of the South, 1938–1980*, Duke University Press, Durham, North Carolina 1994; *Sunbelt Rising: The Politics of Space, Place, and Region*, red. M.M. Nickerson, D. Dochuk, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2011; E. Tandy Shermer, *Sunbelt Capitalism: Phoenix and the Transformation of American Politics*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2013.

²⁶ Patrz np. S.H. Lopez, *Reorganizing the Rust Belt. An Inside Study of the American Labor Movement*, University of California Press, Berkeley, Los Angeles 2004; S. High, *Industrial Sunset: The Making of North America's Rust Belt, 1969–1984*, University of Toronto Press, Toronto 2003.

²⁷ E.M. Grieco *et al.*, *The Foreign-Born Population...*, *op.cit.*, s. 5.

różnorodności. W efekcie zmieniać się będzie również dominujący model kultury, a także wszystkie inne elementy życia społecznego. Tym samym wraz z końcem dominacji demograficznej WASP-ów²⁸ USA być może zaczną bardziej realizować model społeczeństwa prawdziwie globalnego, który zawarty był w tytule przywoływanej książki Johna F. Kennedy'ego.

Immigrant population in the United States in the 2010s: an attempt at portrayal

Using the source data, the article tries to portrait immigrant population in the United States against the native-born population. The aim of that description of who are the immigrants to the U.S. in the 2010s (including their origin, geographic concentration, level of educational attainment, income, age and fertility) is to provide a background for analysis of the U.S. immigration policy reform debate and for weaponization of immigration, particularly irregular, in election campaigns.

Keywords: USA, immigration policy reform, immigration

Bibliografia

Materiały źródłowe i dokumenty

1. Baker B., *Estimates of the Unauthorized Immigrant Population Residing in the United States: January 2014*, „Population Estimates” July 2017, U.S. Department of Homeland Security, Office of Immigration Statistics, https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/Unauthorized%20Immigrant%20Population%20Estimates%20in%20the%20US%20January%202014_1.pdf
2. Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics, *Health Expenditures*, <http://www.cdc.gov/nchs/fastats/health-expenditures.htm>
3. Cohen R.A., Kirzinger W.K., *Financial Burden of Medical Care: A Family Perspective*, „NHCS Data Brief” No. 142, January 2014, dostępny również pod adresem: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24472320>

²⁸ WASP – White, Anglo-Saxon, Protestant – potoczne określenie dominującej w USA (i innych dawnych koloniach brytyjskich) grupy społecznej, w której skład wchodziła biała, protestancka ludność pochodzenia anglosaskiego lub z grupą tą ściśle zasymilowana (np. Amerykanie pochodzenia niemieckiego).

4. Ortman J.M., Guarneri C.E., *United States Population Projections: 2000 to 2050*, U.S. Census Bureau, Washington, D.C. 2009, dostępny również pod adresem: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/working-papers/2009/demo/us-pop-proj-2000-2050/analytical-document09.pdf>
5. U.S. Census Bureau, *Health Insurance Coverage Status and Type by Citizenship Status, Universe: Civilian noninstitutionalized population, 2016 American Community Survey 1-Year Estimate*, https://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=ACS_13_1YR_B27020&prodType=table
6. U.S. Census Bureau, *Nativity and Citizenship Status In the United States, Universe: Total population in the United States 2016 American Community Survey 1-Year Estimates*, https://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=ACS_13_1YR_C05001&prodType=table
7. U.S. Census Bureau, *Place of Birth by Year of Entry by Citizenship Status for The Foreign-Born Population, Universe: Foreign-born population 2016, American Community Survey 1-Year Estimates*, https://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=ACS_13_1YR_B05007&prodType=table
8. U.S. Census Bureau, *Selected Characteristics of the Native And Foreign-Born Populations, 2016 American Community Survey 1-Year Estimates*, https://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=ACS_13_1YR_S0501&prodType=table
9. The World Bank, *Current health expenditure (% of GDP)*, https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.CHEX.GD.ZS?year_high_desc=true
10. The World Bank, *Current health expenditure per capita (current US\$)*, https://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.CHEX.PC.CD?year_high_desc=true

Monografia i opracowania

1. High S., *Industrial Sunset: The Making of North America's Rust Belt, 1969–1984*, University of Toronto Press, Toronto 2003.
2. Kennedy J.F., *A Nation of Immigrants*, Harper Perennial, New York 2008.
3. Lopez S.H., *Reorganizing the Rust Belt. An Inside Study of the American Labor Movement*, University of California Press, Berkeley, Los Angeles 2004.
4. Norton M.B., Katzman D.M., Escott P.D., Chudacoff H.P., Paterson T.G., Turrle, jr W.M., *A People and A Nation. A History of the United States*, 4th ed., Houghton Mifflin Company, Boston 1994.
5. Schulman B.J., *From Cotton Belt to Sunbelt: Federal Policy, Economic Development, and the transformation of the South, 1938–1980*, Duke University Press, Durham, North Carolina 1994.
6. *Sunbelt Rising: The Politics of Space, Place, and Region*, red. M.M. Nickerson, D. Dochuk, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2011.

7. Tandy Shermer E., *Sunbelt Capitalism: Phoenix and the Transformation of American Politics*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2013.
8. *U.S. Immigration Policy*, „Independent Task Force Report” No. 63, J. Bush, T.F. McLarty III, chairs, E. Alden, project director, Council on Foreign Relations, New York 2009, dostępny również pod adresem: http://i.cfr.org/content/publications/attachments/Immigration_TFR63.pdf
9. Węgleński J., *Imigracja a globalizacja. Przykład Stanów Zjednoczonych*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2012.

Artykuły naukowe

1. Choi S., *Experiencing Financial Hardship Associated With Medical Bills and Its Effects on Health Care Behavior: A 2-Year Panel Study*, „Health Education and Behavior” 8 November 2017, <https://doi.org/10.1177/1090198117739671>
2. Gibson C., Jung K., *Historical Census Statistics on Population Totals By Race, 1790 to 1990, and By Hispanic Origin, 1970 to 1990, For The United States, Regions, Divisions, and States*, „Working Paper Series” No. 56, Population Division, U.S. Census Bureau, Washington, D.C., September 2002, <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/working-papers/2002/demo/POP-twps0056.pdf>
3. Grieco E.M., Acosta Y.D., de la Cruz G.P., Gambino C., Gryn T., Larsen L.J., Trevelyan E.N., Walters N.P., *The Foreign-Born Population in the United States: 2010*, U.S. Census Bureau, Washington, D.C. 2012, dostępne również pod adresem: <http://www.census.gov/prod/2012pubs/acs-19.pdf>
4. Grieco E.M., Trevelyan E., Larsen L., Acosta Y.D., Gambino C., de la Cruz P., Gryn T., Walters N., *The Size, Place of Birth, and Geographic Distribution of the Foreign-Born Population in the United States: 1960 to 2010s*, „Population Division Working Paper” No. 96, U.S. Census Bureau, Washington, D.C., October 2012, s. 24, dostępny również pod adresem: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/working-papers/2012/demo/POP-twps0096.pdf>
5. Schmidley D., *Profile of the Foreign-Born Population in the United States: 2000*, U.S. Census Bureau, Washington, D.C. 2001, dostępne również pod adresem: <http://www.census.gov/prod/2002pubs/p23-206.pdf>